

گفت‌وگو
زهرا چیدری

گفت‌وگوی «جوان» با رئیس فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی

کنش اجتماعی عیفانه وظیفه زن در نظام اسلامی است

زنان تعاملی داشته و آیا خود فراکسیون زنان در قالب طرح برای پرکردن این خلأ قانونی و کمک به اجرای وظایف مادری و همسری در کنار ایفای نقش‌های اجتماعی بانوان برنامه‌ای ندارد؟

یکی از موضوعاتی که در اشتغال زنان در دنیا مطرح است، ارائه تسهیلاتی جهت برقراری موازنه میان نقش‌های خانوادگی و فعالیت‌های شغلی است. برای ما که ایفای نقش مادری و مدیریت زنان در خانه در کنار کنش اجتماعی زنان حائز اهمیت است، قطعاً باید این تسهیلات بیش از سایرین مورد توجه قرار گیرد. تاکنون هم قانونگذار سعی کرده تا حد امکان تسهیلات مختلفی از جمله مرخصی زایمان، مرخصی شیردهی، استفاده از مهدکودک در محل کار و دور کاری برای مادران دارای شرایط ویژه را تعریف کند. اگر چه همان‌طور که اشاره کردید، در بالایی از جمعیت زنان شاغل ما در بخش خصوصی اشتغال دارند و بسیاری از این تسهیلات برای کارفرمای خصوصی جز بار مالی عایدی ندارد. از این جهت کارفرمای شاغل قرار می‌دهد که در این زمینه باید با ارائه تسهیلاتی به کارفرمایان، ایشان را ترغیب کرد که این تسهیلات را

به بانوان شاغل بدهند. در قانون حمایت خانواده و جوانی جمعیت سعی کردیم موازنه شغلی برای بانوان شاغل را بیشتر مورد توجه قرار دهیم، اما چون در این قانون با محدودیت منابع روبه‌رو بودیم، نتشد تسهیلاتی به کارفرمایان داده شود که لازم است در برنامه هفتم این امر دنبال شود. البته به هر جهت قانونگذار از شأن نظارتی

موانع ازدواج دختران و پسران متولد دهه ۶۰، بیشتر از زمره موانع فرهنگی است. پسران متولد دهه ۶۰ به خاطر تغییر انگاره‌های ذهنی‌شان نسبت به ویژگی‌های زن مورد نظرشان، ترجیح می‌دهند با دخترانی در سنین پایین‌تر ازدواج کنند و کم‌تر به سراغ دختران متولد دهه ۶۰ می‌آیند. البته برای دختران، موانع اقتصادی نیز وجود دارد که حمایت‌هایی در قوانین بودجه در قالب وام‌های ازدواج تعریف شده است، اما مشکل و مانع اصلی فرهنگی است و لازم است برنامه‌ریزی و کار فرهنگی دقیقی نسبت به آن انجام شود

رغم بزنند. علاوه بر این، در برنامه‌ریزی‌های مختلف هم به ظرفیت‌های زنان و تقویت و توسعه آنها توجه شد. در واقع راه جدیدی که انقلاب اسلامی پیش پای زنان قرار داد از یک سو و از سوی دیگر، فراهم کردن شرایط ساختاری برای رشد و ارتقای آنها در کنار اعتماد مردم به فضای پس از انقلاب اسلامی، همگی موجب ارتقای زنان و افزایش فعالیت‌های ایشان در عرصه‌های گوناگون شد.

در حال حاضر به رغم فراهم شدن زمینه‌های حضور اجتماعی پر رنگ تر خانم‌ها ما به نظر می‌رسد در برخی زمینه‌ها با خلأ قوانین مواجه باشیم. به طور نمونه دور کاری و بسیاری از قوانین حمایتی دیگر طبق مصوبه‌ها و قوانین موجود مخصی شغلان مشمول قانون خدمات کشوری و استخدام‌های رسمی است و مشمول بانوان شاغل در بخش خصوصی که آمارشان چندین برابر است، نمی‌شود. آیا با عنایت به این مسئله، مجلس با معاونت

مجلس، اجرائی شدن تسهیلات شغلی برای بانوان شاغل در بخش دولتی و خصوصی را پیگیری خواهد بود. ما عنایت به تغییر رویکرد کشور برای افزایش جمعیت و لزوم حمایت از بانوان شاغل، گذشته در کنار ایفای نقش‌های اجتماعی بانوان از بحث‌های دور کاری، مادران شاغل برای استفاده از قوانینی همچون حق شیردهی یا مهدکودک هم محدودیت‌هایی دارند و بخش خصوصی معمولاً حقوق اینچنینی را در نظر نمی‌گیرد. از نگاه شما تمییز قوانین اشتغال بانوان در بخش خصوصی و دولتی چگونه قابل رفع خواهد بود؟

بله. عرض کردم که در بخش خصوصی مشکلاتی در اجرا و اعطای این تسهیلات وجود دارد. به علاوه بخش دولتی نیز در بسیاری موارد تکلیف قانونی ندارد و صرفاً مجاز شناخته شده‌است. مثلاً در همین مورد دور کاری که اشاره کردید، استفاده از دور کاری منوط به اجازه دستگاه شده‌است. در بخش خصوصی استفاده از مشوق‌های مالیاتی و همچنین مجازات‌هایی می‌تواند کمک کننده باشد.

تسهیلاتی از بانوان کشورمان در بخش‌هایی شاغل هستند که حتی زجر پتر قانون کار و بیمه و از حداقل‌هایی همچون حقوق قانونی و دست‌ور خور در نیستند و گاهی شرایط نامساعدی را به زنان و دختران جوان تحمیل می‌کنند. مجلس برای حمایت از این گروه از زنان چه برنامه‌هایی دارد؟

اشتغال در بخش‌های غیررسمی هم در میان جمعیت زنان و هم مردان وجود دارد و یکی از آسیب‌ها و مسائل اشتغال در کشورمان است؛ زنان و مردانی که برای تأمین حداقل‌های معیشتی مجبور به پذیرش شرایط کاری بدون بیمه و تسهیلات دیگر و با حقوق‌هایی بعظاً ناچیز و با ساعت کاری بالا می‌شوند. مشاغل غیررسمی و تأمین نکردن شرایط بیمه‌ای یکی از مسائلی است که ذیل کمیسیون اجتماعی مجلس و نظام خدمات رفاهی چندلایه پیگیری آن هستیم. ما معتقدیم تا در کشور نظام بیمه فراگیر ساری و جاری نشود، کارگاه‌های اشتغال غیررسمی و شرایط کار غیررسمی با مشکلات متعددی روبه‌رو است.

پیش از این شما از ورود مجلس به تخصیص اعتبارات آسیب‌های اجتماعی صحبت کرده بودید؛ در حال حاضر وضعیت آسیب‌های اجتماعی در حوزه زنان چگونه است و برای کمک به آسیب‌دیدگان، ممانعت از تکرار چرخه آسیب‌ها و از همه مهم‌تر پیشگیری از آسیب‌ها باید چه کرد؟

سال گذشته در بودجه ۱۴۰۰ سعی کردیم ورودی جدی به بودجه و اعتبارات آسیب‌های اجتماعی داشته باشیم. از این جهت علاوه بر اعتبارات مرسوم و افزایش‌های سالانه، اعتبار فوق‌العاده‌ای به میزان ۴ هزار و ۱۰۰ میلیارد تومان را برای آسیب‌های اجتماعی اختصاص دادیم که بخش مهمی از آن به حوزه زنان مربوط می‌شد. علاوه بر این، امسال هم

از شأن نظارتی مجلس پیگیری شدیم که بودجه آسیب‌های اجتماعی با کمترین انحراف از مسیر خود، درست روی نقاط هدف برخورد کند و جامعه از آن منتفع شود. اما به طور کل، از ابتدای آغاز به کار این دوره مجلس، موضوع آسیب‌های اجتماعی و برنامه‌ریزی برای آن، در دستور کار و جزو اولویت‌های مجلس قرار گرفت و مجلس در این مدت سعی کرد از تمام ظرفیت‌های تقنینی و نظارتی خود جهت پیشبرد امور استفاده کند. در پنج سر فصل مهم طلاق، حاشیه‌نشینی، کودکان کار، اعتیاد و مفاسد اخلاقی که در برنامه ششم توسعه مطرح است، کار گروه‌هایی تشکیل شده و به صورت مجزا جلسات مختلفی با دستگاه‌های مسئول و همچنین کارشناسان به منظور نظارت بر عملکرد دستگاه‌ها و شناسایی مشکلات و مسائل پیش‌رو در کنترل و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی داشتیم. این فرآیند در برنامه هفتم توسعه و اتخاذ مسیر درست برنامه‌ریزی می‌تواند کمک بسیاری به ما داشته باشد. ضمن آنکه بی‌عملی‌ها و فرار از انجام تکالیف در دستگاه‌ها مشخص کرده و مجلس از شأن نظارتی خود جهت به کار انداختن دستگاه بهره می‌برد. در کنار این موارد، طی فراخوانی از دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی درخواست کردیم در زمینه آسیب‌های اجتماعی، اولویت‌ها و نحوه مداخله قانونی را برای برنامه هفتم توسعه پیشنهاد دهند.

موضوع دختران مجرد دهه شصتی یکی از چالش‌هایی است که در دهه‌های آینده می‌تواند آسیب‌هایی را برای این گروه و در نتیجه برای جامعه ایجاد کند. در قانون جوانی جمعیت به موضوع تسهیل ازدواج هم پرداخته شده‌است. از نگاه شما چگونه می‌توان از این گروه حمایت کرد؟

با توجه به تحولات جمعیتی در دهه ۶۰ و ضرب آن در ویژگی‌های فرهنگی جامعه ایرانی که ازدواج با دختر همنس یا بزرگ‌تر از پسر را نمی‌پسندند، بخشی از دختران متولد دهه ۶۰ تاکنون موفق به ازدواج نشده‌اند و ممکن است در آینده به عنوان مجردان قطعی شناخته شوند. ضمن آنکه درصدی از دختران و پسران متولد دهه‌های دیگر هم به علل گوناگون ممکن است تمایل به ازدواج نداشته باشند. در هر صورت درصدی از جمعیت دختر پسر و سایر باقی خواهند ماند. این جمعیت مسائل خاصی خود را دارند که باید دیده و شنیده شود و برای آنها برنامه‌ریزی صورت گیرد. در گام نخست، با توجه به اشاره شما به موضوع تسهیل ازدواج، باید بگوییم که به نظر می‌رسد موانع ازدواج دختران و پسران متولد دهه ۶۰ بیشتر از زمره موانع فرهنگی است. پسران متولد دهه ۶۰ به خاطر تغییر انگاره‌های ذهنی‌شان نسبت به ویژگی‌های زن مورد نظرشان، ترجیح می‌دهند با دخترانی در سنین پایین‌تر ازدواج کنند و کم‌تر به سراغ دختران متولد دهه ۶۰ می‌آیند. البته برته دختران، موانع اقتصادی نیز وجود دارد که حمایت‌هایی از این جهت در قوانین بودجه در قالب وام‌های ازدواج تعریف شده است، اما همان‌طور که عرض کردم، مشکل و مانع اصلی فرهنگی است و لازم است برنامه‌ریزی و کار فرهنگی دقیقی نسبت به آن توسط بخش‌های مختلف دست‌اندر کار نظیر صدا و سیما، روحانیون و مبلغین مذهبی انجام شود. مانع دیگر نیز کمبود امکات است. در شرایط فعلی با کم‌تر شدن نقش خانواده و همسایه‌ها در همسریابی جوانان، باید بخش‌های مدتی دست به کار شوند و در فرآیند همسریابی به جوانان کمک کنند. البته تاکنون هم فعالیت‌های مختلفی توسط گروه‌های مردمی انجام شده‌است، اما آنچه به نظر می‌رسد در این زمینه قابل توجه باشد، فرهنگ‌سازی و تغییر انگاره‌های ذهنی است.

افزایش زنان سرپرست خانوار هم یکی از چالش‌هایی است که در کشور با آن مواجهیم. مجلس برای حمایت و توانمندی این بانوان چه برنامه‌ای دارد؟

موضوع زنان سرپرست خانوار از موضوعاتی است که به جهت اهمیت، از ابتدای انقلاب اسلامی تاکنون در قوانین و سیاست‌ها همواره مطرح بوده و برنامه‌ریزی‌های اجرایی فراوانی توسط دستگاه‌های مختلف برای آن صورت گرفته‌است. علاوه بر این، تحولاتی نظیر افزایش نرخ طلاق، بالارفتن سن ازدواج، بالاتر بودن امید به زندگی در زنان به نسبت مردان به مرور موجب افزایش نرخ این قشر از زنان شده‌است. ما از ابتدای مجلس در کمیسیون اجتماعی با این ملاخظات موضوع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار را در دستور کار قرار دادیم. در گام نخست قوانین و سیاست‌های موجود و اجرا شده در این زمینه دسته‌بندی، وضعیت و وضعیت و بررسی شد و الگوی اقدام دستگاه‌های دولتی ذی‌مدخل شامل سازمان بهزیستی، کمیته امداد امام خمینی (ره) و شهرداری تهران و همچنین عملکرد معاونت امور زنان و خانواده ریاست جمهوری ذیل بند ماده ۸۰ قانون برنامه ششم توسعه مورد بررسی قرار گرفت. موضوع طرح جامع توانمندسازی زنان سرپرست خانوار، تکلیف در نامه ششم توسعه برای معاونت امور زنان و خانواده وقت بود که طی این سال‌ها نتوانستند آن را عملیاتی کنند. ما سعی کردیم در جلسات متعدد کمیسیون هم ابرچالش‌های سازماندهی وضعیت فعلی را احصا کنیم و هم با تشکیل کمیژ مشترک با نهادهای حمایتی، نهادهای عمومی غیر دولتی و انقلابی که به‌ویژه در مناطق کم‌برخوردار مشغول به فعالیت هستند، تقسیم کار ملی با نظارت مجلس صورت دهیم. این فرآیند در حال حاضر به مراحل نهایی خود رسیده‌است و می‌خواهیم در یک تقسیم کار، الگویی را برای توانمندسازی زنان سرپرست خانوار پیاده‌سازی کنیم.

نکته‌ای که می‌خواهستم در پایان به آن اشاره کنم، نقش رسانه‌ها در انتقال مسائل زنان به سیاستگذاران و برنامه‌ریزان است. رسانه‌ها باید صدای زنان بی‌صدا باشند و مطالبات و مسائل واقعی ایشان را در اقدار مختلف به نهادهای قانونگذار و برنامه‌ریز منتقل کنند. بسیاری از زنان ما به علل مختلف فرهنگی و اجتماعی از طرح مسائل خود ادا دارند و در این میان با صدای زنان به طور کلی شنیده نمی‌شود و مسائلشان دیده نمی‌شود یا صرفاً زمانی که صدای بلندتری دارند، مسائل خود را به گوش مسئولان می‌رسانند، اما شما دوستان رسانه‌ای می‌توانید نقش مهمی در این میدان ایفا کنید.

آیا تهیه‌کنندگی در تلویزیون برای شبکه‌های داخلی و برون‌مرزی فرق دارد؟

هر کدام مقتضیات خودش را دارد و قطعاً تهیه‌کنندگی در تلویزیون برای مخاطب ایرانی با شرایط تهیه‌کنندگی برون‌مرزی برای مخاطب غیرایرانی خیلی متفاوت است. سازمان سیاست‌ها و شرایطی دارد که باید رعایت شود، منتها چون تلویزیون برای مخاطب عام است و عمومیت و فراگیری دارد، حساسیت‌های آن به نسبت سایر رسانه‌ها بیشتر است. برای همین در تلویزیون مخاطب شناسی خیلی دقیق باید باشد. شبکه‌های مختلف برای اسانس اهداشان، مخاطب و جامعه مشخصی را دارند و من به عنوان تهیه‌کننده تلویزیونی باید مخاطبان شبکه‌ها را بشناسم و جهت شبکه‌ها متنوع و موضوعات مشخصی هستند، نیاز است تا برای هر شبکه‌ای که برنامه تولید می‌کنیم وقت بیشتری برای مخاطبان آن بگذاریم. مثلاً من برای شبکه کودک که تولید داشتیم که با تولید برنامه در شبکه مستند فرق داشت و تولید برنامه برای شبکه‌ای فیلم، به‌گونه دیگری است. بر این مبنا تولید برنامه برای پرس‌تی‌وی هم شرایط خودش را دارد. در واقع برنامه‌سازی برای اسانس مقتضیات و مخاطبان شبکه‌هاست.

چرا در شبکه برون‌مرزی و پرس‌تی‌وی فعال شدید؟

البته همان‌طور که گفتیم در شبکه‌های دیگر تلویزیون هم فعالیت داریم، اما پرس‌تی‌وی برایم اهمیت بیشتری دارد و بخش زیادی از تولیداتم را در این شبکه انجام می‌دهم. در کل این شبکه را دوست دارم، چون در بحث مخاطب‌شناسی و تأثیرگذاری‌ها باید مخاطب خارج از ایران را بشناسیم و پراش تولید برنامه کنیم و بتوانیم فرهنگ ایرانی اسلامی را انتقال دهیم. این برای من یک چالش جذاب و خوبی است که بفهمم مخاطبان خارج از ایران به چه فکر می‌کنند و چه چیزی دوست دارند ببینند و بشنوند.

سختی کار شما چیست؟

طبیعتاً در حوزه تولید سختی کار داریم، چون من به عنوان کارگردان و تهیه‌کننده باید تیمی را انتخاب کنم که آدم‌های مختلفی هستند و در دو بخش باید مدیریت شوند؛ یکی بخش کاری و تخصصی و دیگری، بخش اخلاقی که مدیریت اخلاق خیلی حساس و مهم است، چراکه کار ما اداری نیست و زمان مشخصی دارد. ممکن است بسای خوبی‌های شبانه مدت‌های زیادی مشغول به کار باشیم در نتیجه اهمیت دارد که با چه کسانی همکاری داریم. البته تقریباً همه کسانی که در این زمینه کار می‌کنند چنین شرایطی دارند. به همین خاطر این سختی‌ها برای من گلايه نیست، جذاب است. مثلاً وقتی ویژه‌نامه داریم، حدود ۲۰ روز تا یک ماه خواب و خوراک نداریم و باید سریع کار کنیم تا برنامه به آنتن برسد.

فرقی بین تهیه‌کنندگی خانم‌ها و آقایان وجود دارد، منظورم شرایط کاری است؟

بله، تفاوت‌های فیزیکی و ذهنی ذاتی بین آنها وجود دارد، اما چون خانم‌ها به جزئیات بیشتر توجه دارند، خروجی کاریشان بهتر است. درحالی که آقایان به کلیت بیشتر می‌پردازند و این توجه به ریزه‌کاری‌ها باعث می‌شود تا کار خانم‌ها دلنشین‌تر و جذاب‌تر بشود، و گرنه توانایی و تخصص هر دو، یکی است.

به نظر تان چقدر توانسته‌اید به اهدافی که در نظر داشته‌اید، برسید؟

گفت‌وگوی «جوان» با تهیه‌کننده «پرس‌تی‌وی»

برنامه‌های ما در خارج سانسور می‌شود!

معصومه طاهری
ضحی شهر یاری، برنامه‌ساز و تهیه‌کننده جوانی است که کارشناسی کارگردانی و کارشناسی ارشد پژوهش هنر دارد و حدود ۱۰ سال می‌شود برای شبکه‌های مختلف تلویزیون برنامه‌سازی می‌کند. وی در حال حاضر تهیه‌کننده و کارگردان شبکه برون‌مرزی پرس‌تی‌وی است و سعی می‌کند با در نظر گرفتن عناصر روانشناسی رسانه، مخاطبان غیرایرانی را که هیچ شناختی از ایران و فرهنگ ایرانیان ندارند با جمهوری اسلامی آشنا کنند. گفت‌وگوی ما با این تهیه‌کننده جوان کشورمان در ادامه می‌آید.

تقریباً می‌توانم بگویم به هیچ‌کدام از اهدافی که در نظر داشتیم، نرسیدم به خاطر اینکه خیلی دوست دارم از هنر و کارم در راستای اعتقاداتم استفاده کنم؛ البته برنامه‌هایی براساس دغدغه‌هایم تولید کرده‌ام، منتها به نظر من شرایط تهیه‌کنندگی برون‌مرزی برای مخاطب غیرایرانی خیلی متفاوت است. سازمان سیاست‌ها و شرایطی دارد که باید رعایت شود، منتها چون تلویزیون برای مخاطب عام است و عمومیت و فراگیری دارد، حساسیت‌های آن به نسبت سایر رسانه‌ها بیشتر است. برای همین در تلویزیون مخاطب شناسی خیلی دقیق باید باشد. شبکه‌های مختلف برای اسانس اهداشان، مخاطب و جامعه مشخصی را دارند و من به عنوان تهیه‌کننده تلویزیونی باید مخاطبان شبکه‌ها را بشناسم و جهت شبکه‌ها متنوع و موضوعات مشخصی هستند، نیاز است تا برای هر شبکه‌ای که برنامه تولید می‌کنیم وقت بیشتری برای مخاطبان آن بگذاریم. مثلاً من برای شبکه کودک که تولید داشتیم که با تولید برنامه در شبکه مستند فرق داشت و تولید برنامه برای اسانس مقتضیات و مخاطبان شبکه‌هاست.

مخاطب شما غیرایرانی است و این کار شما را سخت‌تر و حساس‌تر می‌کند. با توجه به همه سنگین رسانه‌های بیگانه علیه ایران با مشکلاتی مواجه شده‌اید؟

قطعاً برای کار کردن خارج از ایران مشکلات زیادی داریم، به‌خصوص در این بخش که ما خارج از ایران سانسور می‌شویم، به همین خاطر مخاطبان ما توسط آنها محدود می‌شوند، در نتیجه باید راهکاری پیدا کنیم تا آنها را دور بزنیم و بتوانیم مخاطب را درگیر کنیم و این کمی کار را سخت می‌کند. مثلاً در سوشال‌مدیا اتفاقی که برای همه برنامه‌های پرس‌تی‌وی افتاد، تقریباً رخ می‌دهد، یعنی حساب‌های اینستاگرام ما سانسور شده‌است و دوباره پیج‌ها از اول زده می‌شوند. این سختی‌ها و حساسیت‌ها را داریم، اما همچنان تلاش می‌کنیم تا برنامه‌سازی داشته باشیم.

استقبال مخاطبان چگونه بوده است؟

با توجه به تمام محدودیت‌هایی که عنوان کردیم، خدا را شکر باز خودرها و استقبال مخاطبان خوب بوده‌است. به نظر پرس‌تی‌وی در این فضای رسانه‌ای با قدرت مشغول کار است و تلاش می‌کند روی مخاطبان تأثیرگذار باشد.

خاطره‌ای هم از کارهای خود دارید؟

یکبار موزیک‌ویدئویی درباره فلسطین برای شبکه «آی فلیک» انگلیسی داشتیم که در داخل کشور بازخورد خوبی داشت و همان روزها در فضای مجازی هم انتشار دادیم. یک نفر از غزه با من تماس گرفت و تشکر کرد. این خیلی برایم دلنشین بود، این همان بحث مخاطبی است که گفتیم برای من خیلی مهم است. کاری که درباره مظلومیت غزه ساختم از طرف خود اهالی غزه مورد تأیید قرار گرفته بود و از این جهت خوشالمدم.

به نظر شمار سالت بانوان ایرانی در انتقال فرهنگ اسلامی کشورمان چیست و زنان در این کار چقدر تأثیرگذارند؟

هر بانوی ایرانی در هر جایگاهی و با هر استعداد و توانایی که دارد، می‌تواند در جهت این هدف، یعنی نشر فرهنگ ایرانی اسلامی تلاش کند. تنها مسئله این است که آن بانوی ایرانی تشخیص بدهد مهارتش چیست و چه رسالتی به عهده دارد.